

אגודת חוקרי צבא חברה בישראל

גילון מספר 7

סקירת מאמרים

מהארץ ומהעולם

בנושא יחסי צבא-חברה

יולי-ספטמבר 2022



תוכן העניינים

3 פתח דבר

4 מהי אגודת חוקרי צבא חברה בישראל

5-13 סקירת מאמרים

5-6 צבא וחברה

7-8 הארגון והמקצוע הצבאי

9-11 הצבא, הממשלה וארגוני ביטחון נוספים

12-13 תרבות, כוח אדם ומשאבי אנוש

14-16 רשימת המקורות המלאה

פתח דבר

אנו שמחים להעביר לעיון את המהדורה החמישית של הדו"ח הרבעוני, שתכליתו עדכון על התפתחות הידע בתחום העיסוק של האגודה. הדו"ח מבוסס על עיון בכתבי עת, אתרים של גופי מחקר וממשל בישראל ובחו"ל. אנו מאמינים שחברי האגודה יכולים למצוא בדו"ח מידע עדכני, שיסייע להם בפיתוח המחקר.

המהדורה החמישית כוללת מאמרים שפורסמו בין החודשים יולי-ספטמבר 2022 והמהדורה הבאה תכלול את החודשים אוקטובר-דצמבר 2022. הדו"ח מכיל תקצירים והפניות למאמרים, דו"חות מחקר וספרים שראו אור בתקופה האמורה. כלולים כאן עיקר המאמרים שנכתבו על ידי חוקרים מישראל, וכן מבחר מקורות שנכתבו בעולם. בסך הכול כלולים בסקירה הנוכחית 21 מאמרים וספרים, שלוקטו על ידי גברת תודיה עשור ונערכו על ידי ד"ר איתמר ריקובר.

נשמח מאוד לקבל הערות על מידע נוסף ועל תחומי עניין חשובים שיש להוסיף ולפתח. על מנת לעשות זאת ניתן להיכנס [לכאן](mailto:itamar.rickover@gmail.com) (בעדיפות) או/ו לשלוח לנו מייל לכתובת:

itamar.rickover@gmail.com

בברכה,

ד"ר איתמר ריקובר

מנכ"ל אגודת חוקרי

צבא-חברה בישראל

פרופ' עוזי בן שלום

יו"ר אגודת חוקרי

צבא-חברה בישראל

מהי אגודת חוקרי צבא-חברה בישראל?

אגודת חוקרי צבא חברה בישראל הוקמה בשנת 2012. חברי האגודה הינם כולם חוקרים העוסקים במחקר אקדמי בתחום יחסי צבא-חברה והם מגיעים מדיסציפלינות שונות: חוקרי תקשורת ואנשי מדע-מדינה, סוציולוגים ואנתרופולוגים, היסטוריונים וכלכלנים, משפטנים, פילוסופים, אנשי חינוך ופסיכולוגים. בקרב החוקרים באגודה קיים שוני רב בהשקפות הפוליטיות ובגישות האסטרטגיות; אולם, המכנה המשותף המאחד אותנו לקהילייה אחת הוא התפיסה לפיה נדרש מחקר אובייקטיבי, ככל האפשר, של אופן פעילותם של המוסדות הביטחוניים, של הממשק בינם ובין שאר מוסדות המדינה, ושל חלקה של החברה בשליטה בהם.

בראש יעדיה של האגודה ניצבים קידומו, הצגתו וניתוחו של המחקר הבין-תחומי המתמקד בנקודות מבט שונות ומגוונות של יחסי צבא וחברה בישראל: הקשרים בין הצבא לחברה, הממשק שבין הדרג האזרחי לדרג הצבאי, היחסים שבין הצבא ובין גופי ביטחון אחרים, וכן ההיבטים החברתיים והארגוניים השונים של הצבא. כמו כן, פועלת האגודה להפיץ את הידע המחקרי המצטבר בארץ ובחו"ל, בקרב גורמים באקדמיה, בצבא, במוסדות הביטחון, ובציבור הרחב.

האגודה בשיתוף הוצאת 'מערכות' מוציאה לאור כתב עת דו-שנתי בשם "חברה, צבא וביטחון לאומי". עורך ראשי, פרופ' אורי בר יוסף, לעיון ניתן להיכנס [לכאן](#).

אתר האגודה: <http://www.civil-military-studies.org.il>

יו"ר האגודה: פרופ' עוזי בן שלום.

מנכ"ל האגודה: ד"ר ריקובר איתמר.

יו"רים קודמים: פרופ' יורם פרי, פרופ' זאב דרורי, ד"ר ראובן גל (מייסד האגודה).

חברי הנהלת האגודה (לפי סדר א, ב): ד"ר אבי ביצור, פרופ' אייל בן-ארי, ד"ר עפרה בן-ישי, פרופ' עוזי בן-שלום, ד"ר ראובן גל, פרופ' זאב דרורי, פרופ' אילת הראל, ד"ר רוני אור טיארניאן, פרופ' סטיוארט כהן, פרופ' אודי לבל, ד"ר אייל לוין, פרופ' אהוד מניפז, פרופ' הלל נוסק, ד"ר כרמית פדן, פרופ' יורם פרי, ד"ר איתמר ריקובר, ד"ר איתן שמיר, פרופ' גבי שפר, ד"ר עידית שפרן-גיטלמן, ד"ר דב תמרי.

יועץ משפטי: עו"ד איל נון.

רו"ח: חן נוי.

להצטרפות לאגודה ניתן לפנות למנכ"ל האגודה ד"ר ריקובר איתמר, בטלפון 054-3098055, בדוא"ל: itamar.rickover@gmail.com

צבא וחברה

Ben-Shalom, U., Babis, D., Sabar, G., Friedlander, A. L., & Berger, C. (2022). **Experiences, Identity, and Adaptation Among Children of Migrant Laborers in Compulsory Military Service in the Israel Defense Forces.** *Journal of International Migration and Integration*, 1-19.

המאמר עוסק בחוויות ההסתגלות שחווים ילדיהם של מהגרי עבודה המשרתים בצה"ל. השלב הראשון במחקר כלל ראיונות עומק עם 20 חיילים כדי להבין את הנרטיב ונקודת המבט שלהם לגבי שירותם הצבאי. למרות שאין לילדים אלו מודל לחיקוי לשירות צבאי במשפחותיהם, הנרטיבים של החיילים שרואיינו מציגים תפיסה ישראלית הדומה לזו של ילדי הארץ בנוגע למושג צבא. כמו כן, נמצא שהם היו בעלי מוטיבציה גבוהה להשלים את שירותם הצבאי, החשיבו את עצמם כישראלים, וקיבלו את הדרישות המפרכות של הצבא. בשלב השני של המחקר, נאספו שאלונים מ-154 חיילים שהושאו עם שאלונים של 591 חיילים שעלו מברית המועצות לשעבר לפני שני עשורים. נראה שהחיילים הללו מוגבלים לתפקידים מסוימים ולעיתים רחוקות ממלאים תפקידים פיקודיים או אקדמיים. המאמר מעלה השערות שקבוצת מהגרים זו מותאמת מאוד בגלל חוויות החיים הייחודיות והבגרות האינדיבידואלית שלהם, הרווח האישי מהצבא והבחירה העצמית לגיוס. לטענת חוקרי המאמר, המערכת הצבאית צריכה לתמוך בקבוצה זו ולסייע לה להשתלב בתפקידים פיקודיים ואקדמיים.

[קישור למאמר](#)



Schneider, M., Werner, S., Yavnai, N., Ben Yehuda, A., & Shelef, L. (2022). **Israeli soldiers' intentions and actions toward seeking mental health help: Barriers and facilitators.** *Journal of Clinical Psychology*.

בעוד שמסגרות צבאיות עלולות להגביר מצוקה פסיכולוגית, לעתים קרובות חיילים נמנעים מלחפש ולפנות לעזרה מקצועית. מחקר זה נועד לבחון חסמים אפשריים המקשים על הרצון לפנות לעזרה ובפרט לפנייה לעזרה מקצין בריאות הנפש (MHO) וכן מהו השוני בין חיילים שביקשו עזרה בעבר ואלו שלא.

[קישור למאמר](#)



Yakobi, M., Dekel, R., Yavnai, N., Ben Yehuda, A., & Shelef, L. (2022). **Contributing Factors to Israeli Soldiers' Adaptation to Military Noncombat Positions.** *Military Medicine*.

הסתגלות לסביבה צבאית היא תהליך מורכב, הכולל דרישות ייחודיות וגורמי לחץ שונים המוטלים על המתגייסים.

במחקר זה בחנו את התרומה הייחודית והמשולבת של משתנים בלתי תלויים המהווים את המשאבים האישיים של כל חייל: המשמעותיות של התפקיד הצבאי עבורו וההתאמה בין הציפיות לתפקיד; גמישות קוגניטיבית; תמיכה חברתית ובקשת עזרה מקצין בריאות הנפש (MHO) - להסתגלות (משתנה תלוי) של חיילים לא קרביים לשירות צבאי.

[קישור למאמר](#)



Alex Sorkin, M. D., Roy Nadler, M. D., Guy Avital, M. D., MA, T. B. M. M., & Lidar Fridrich, M. D. **Trends in Prehospital Pain Management: Two Decades of Point-of-Injury Care.**

שליטה בכאב בטראומה היא חלק חיוני ובלתי נפרד מהטיפול בנפגעי קרב. חיילים שנפצעו בשדה הקרב זקוקים למשככי כאבים לטיפול כאב מאשר התערבויות מצילות חיים (LSIs). טיפול מוקדם בכאב משפר את התוצאות לאחר פציעה, בעוד טיפול לא הולם מוביל לשיעורים גבוהים יותר של הפרעת דחק פוסט טראומטית (PTSD).

[קישור למאמר](#)



Yair, G., & Aviram, O. (2022). **The structured frustration of cultural aspirations: selection to elite military units, symbolic violence, and trauma.** *British Journal of Sociology of Education*, 1-17.

מאמר זה מספר את סיפורם של מתבגרים בתיכון המעבירים את שנות ההתבגרות שלהם בהכנות לשירות ביחידות מובחרות בצבא ההגנה לישראל (צה"ל). אותם מתבגרים חולמים לשרת ביחידות מיוחדות ועל כן מתחילים להתאמן בגיל 15 או 16. לאחר שנים של הכנות, בגיל 17 הם מגיעים למבחנים הצבאיים המפרכים. הם בשיאם - חזקים ומלאי אנרגיה, חדורי מוטיבציה ובכושר הטוב ביותר בחייהם. עם זאת, רובם חוזרים מהבחינות שבורי לב. לאחר שדמיינו את עצמם בעתיד כגברים ביחידת קומנדו, הם חוזרים מושפלים בגלל הקשיים שחוו במהלך משימות קשות. המאמר מסתמך על ראיונות עם 40 מבוגרים שנכשלו בבחינות בתקופת זמן של 10 עד 15 שנים לאחר האירוע. תיאוריית האלימות הסמלית של בורדייה מראה שכישלון נעורים בגיל 17 בעל אפקט שלילי לטווח הארוך, במשך שנים רבות לאחר האירוע.

אלה שנכשלים אומרים לעצמם ללא הרף שהם לא ראויים, לא מספיק טובים, שאין להם מספיק אופי או כוח. כתוצאה מכך, הם מוותרים על מסלולי חיים אפשריים ותחושת מסוגלות עצמית נפגעת. הם נכנעים לבחינה, ואז נשארים אסירים באתוס תרבותי שלא הצליחו לגלם.

[קישור למאמר](#)

הצבא, הממשלה וארגוני ביטחון נוספים

רון טירה (2022). מפקדת חיל האוויר, עדכן אסטרטגי - ביקורות ספרים, כרך 25, גיליון 2, יולי 2022.

ספרו של תת-אלוף (מיל') ד"ר מאיר פינקל מפקדת חיל-האוויר – תהליכי בניין הכוח ופיתוח התוכניות להפעלתו מעניק תרומה ייחודית לקוראיו. בעוד מרבית הספרות העוסקת בחיל האוויר מתמקדת בסיפור אישי, במורשת קרב או בנייתו אירוע מסוים, ספרו של פינקל מספק מבט רחב על פעולת חיל האוויר הן כמערכת של בניין כוח, תכנון וביצוע והן לאורך השנים.

[קישור למאמר](#)



Behind Mandatory Service in Israel: From the Rationale of the Militia to the Rationale of Military-Technological Superiority, *Strategic Assessment - A Multidisciplinary Journal on National Security*, Volume 25, No. 2, July 2022

הגישה היחידה של צה"ל לעליונות צבאית-טכנולוגית מביאה לתלות בגיוס האליטה של STEM (טכנולוגיית מדע, הנדסה ומתמטיקה) במודל הגיוס. המאמר טוען כי ההיגיון הכמותי, או הרציונל של המיליציה העומד בבסיס מודל הגיוס הראשוני שימש גם מלכתחילה כדי לגייס את האליטה לנוער STEM, ולעקוב אחריו לבניית היתרון הטכנו-פעילי של צה"ל. עם הזמן, מרכז הכובד של ההיגיון הבסיסי של המודל עבר - מדגש כמותי לדגש על הצורך לגייס אוכלוסייה מיומנת. מו"פ ההגנה והרחבת מסלולי הגיוס המיוחדים התקדמו בו זמנית, ואוכלוסיית העילית הזו הפכה לעמוד התווך של צה"ל והצטרפות הכוח הטכנו-פעילה של מפעל האבטחה. המאמר מסתיים בדיון בסיכונים הגלומים בגיוס זה בתרחישים של שירות חובה מקוצר או דיפרנציאלי.

[קישור למאמר](#)



הכט, עידו וברלוביץ', איל (2022). המערכה היבשתית במלחמה באוקראינה, מרכז דדו.

מטרת המאמר היא להציג את עיקרי התובנות שאפשר להפיק מהמלחמה הנוכחית באוקראינה בכלל ובהתמקדות בלחימה בתווך היבשתי בפרט. לטענת כותבי המאמר, המערכה היבשתית אינה עומדת בפני עצמה אולם היא המערכה העיקרית, ותוצאותיה עשויות להכריע את המלחמה. אף ששאר המערכות, האווירית, הימית, הסייבר והמאבק הכלכלי והמדיני ישפיעו על תוצאותיה, הרי שהן משניות בחשיבותן ועיקר תרומתן היא באופן שבו הן מסייעות להכרעת המערכה ביבשה. כותבי המאמר טוענים שהתובנה החשובה ביותר שיש ללמוד ממלחמה זו היא שדפוס זה של לחימה עודנו קיים, ומכאן שעקרונות הלחימה הסדורה ביבשה עדיין תקפים. אמצעי הלחימה המתקדמים הביאו או שידרגו אמנם יכולות מסוימות, אך לא שינו את מהותה הבסיסית של המערכה היבשתית.

[קישור למאמר](#)

גיל ריזה (2022). דפוסי הפעלתם של סוכני מודיעין בישראל על ידי חיזבאללה, עדכן אסטרטגי, כרך 25, גיליון 2.

פעילותם של ארגוני הטרור כוללת הפעלת יחידות מודיעין שנועדו בעיקר להשגת מידע רב ערך עבורם על אודות יריביהם, לצורך תכנון התקפות טרור וביסוס מודיעין מסכל, במטרה לצמצם את איסוף המודיעין על הארגון מצד היריב. במחקר המוצג במאמר זה מובא ניתוח, במגבלות התשתית האמפירית, של דפוסי הפעלתם של סוכני מודיעין בישראל על ידי חיזבאללה. מטרת המחקר היא לחשוף את שיטות הפעלת הסוכנים של חיזבאללה בישראל ולהאיר את מעמדו של המודיעין האנושי, יומינט (HUMINT) במאמצי המודיעין של חיזבאללה, וזאת בהתבסס על ניתוח תוכן כמותי ואיכותני של 21 פסקי דין כנגד 41 תושבים ישראלים, גברים ונשים, שהואשמו בישראל בריגול לטובת חיזבאללה בין השנים 2000-2021.

פעילותם של מרבית הסוכנים נחשפה על ידי המודיעין המסכל הישראלי בתוך זמן קצר, והפעלתם לא הסבה נזק משמעותי ממשי לישראל.

[קישור למאמר](#)



Sigalit Shahr, Limor Sagi, Yuval Tsur & Uzi Ben-Shalom (2022). **Israeli Border Police Commanders' Perspectives on Leading Ad Hoc Teams during Routine and Emergency Operations.** *Journal of Political & Military Sociology*, Vol. 49, No. 1: 39–57.

מחקר זה שואל את השאלה, כיצד מפקדי משטרה רואים מנהיגות במהלך פעולות שהוקצו? בעידן של חברה פוסט-הרואית, ארגוני הביטחון אימצו את עקרונות שלילת הסיכון והימנעות מאליונות כעקרונות חשובים. עקרונות אלו באים לידי ביטוי בתפיסותיהם של אותם צוותים מובילים. מאמר זה מציג ניתוח של 13 ראיונות עומק עם אנשי משמר הגבול המנוסים, המפקדים על פלוגות עד רמת גדוד. הנרטיבים של המפקדים חושפים הבחנה בין "משימה" ל"אירוע" מבצעי שכן הם מכירים ב"דליקות" של משימות במהלך פעולות פיקוד הן בישראל והן בגדה המערבית. כותבי המאמר מסיקים כי חלק ניכר מאמון המפקדים במהלך מבצעים מסוג זה, נובע מהיכרותם הקרובה עם הזירה המבצעית וכן מההתנסויות המבצעיות המעשיות שחוו. באופן ספציפי, מסקנת המאמר היא שכשירות המפקדים מתבטאת בשילוב בין סגנון המנהיגות שלהם לבין הידע העמוק שיש להם על התכונות המקצועיות של המשתתפים בצוותי האד-הוק המגוונים שהם מפקדים עליהם המורכבים מאנשי צבא, משטרה וארגוני ביטחון.

[קישור למאמר](#)

הארגון והמקצוע הצבאי

אביתר מתניה, (2022). האבולוציה של שירות החובה בישראל: מבניין המיליציה לעמוד התווך של העליונות הצבאית-הטכנולוגית. עדכן אסטרטגי - במה מחקרית, כרך 25, גיליון 2022.

מאמר זה יורד לשורשי הגישה הייחודית של מדינת ישראל ושל צה"ל לבניין עליונות צבאית-טכנולוגית תוך הישענות על גיוס העילית המדעית-טכנולוגית של המדינה במסגרת מודל גיוס החובה. המאמר טוען ומראה שלצד ההיגיון המכוון המיליציוני-כמותי של מודל גיוס החובה, ההיגיון שבעטיו נולד המודל, הוא שימש גם ככר מראשיתו לגיוס עילית הנוער המדעית-טכנולוגית שהוסללה לבניין הכוח הטכנולוגי-מבצעי של צה"ל. עם השנים, המחקר והפיתוח הביטחוני והרחבת מסלולי הגיוס המיוחדים של עילית זו התקדמו בד בבד, ואוכלוסייה עילית זו הפכה לעמוד התווך של בניין הכוח הטכנולוגי-מבצעי של צה"ל ומערכת הביטחון כולה – תהליך שהולך ומתעצם. המאמר מצביע על שינוי במרכז הכובד של ההיגיון המחולל של מודל גיוס החובה – מדגש על ההיגיון כמותי לדגש על הצורך בגיוס אוכלוסיית האיכות ובראשה העילית המדעית-טכנולוגית, באמצעות גיוס החובה של כלל האוכלוסייה. בשל כך, ומשום שכפי שהמאמר מנתח אין תחליף מעשי לגיוס אוכלוסייה עילית זו ללא גיוס החובה, כל שינוי מוצע במודל הגיוס חייב להביא בחשבון באופן משמעותי את החשיבות של גיוס עילית זו. המאמר מסתיים בהצבעה על הסיכונים הכרוכים בהמשך הצלחתו של גיוס אוכלוסייה זו בתרחישים של קיצור שירות החובה או הפיכתו לדיפרנציאלי.

[קישור למאמר](#)



Leshnick, A. (2022). **Media and Uncertainty¹ In One Hand, a Camera, and in the Other, a Gun: State Adoption of Visual Activist Strategies for Narrative Legitimacy.** *International Journal of Communication*, 16, 13.

מאמר זה בוחן כיצד מדינות מאמצות אסטרטגיות אקטיביסטיות חזותיות כדי לקדם ולהעניק לגיטימציה לנרטיבים שלהן בסביבה הדיגיטלית של ימינו. באופן ספציפי, המאמר מתאר את עבודתה של חוליית תיעוד-קרב של צה"ל, יחידה חדשה המאמנת חיילים ביצירת תדמית אסטרטגית. בהתבסס על ניתוח איכותני של עשרה ראיונות עם חברים לשעבר בחולייה זו, נטען במאמר זה כי צה"ל משתמש במדיה החברתית כפלטפורמה מרכזית להפצת התמונות שלו כדי לשמור על תחושת הביטחון האונטולוגי שלו.

[קישור למאמר](#)



Massa, A. (2022). **Pop Wars. Popular Culture, Online Platforms, and the Representation of International Issues: The IDF Case.** *Mediascapes journal*, 19(1), 128-141.

מאמר זה מציג תוצאות של ניתוח איכותני חקרני החוקר כיצד נעשה שימוש באלמנטים של תרבות הפופ בתקשורת הבינלאומית של צבא ההגנה לישראל (צה"ל), בחשבון הטוויטר באנגלית. על פי התפניות הנרטיביות והאסתטיות ביחסים בינלאומיים, ענייני ביטחון וצבא יכולים להיות מועברים אפילו על ידי בידור פופולרי. אז, מיליטריזם דיגיטלי מעביר את ענייני הצבא לשטחי המדיה החברתית. תוצאות ניתוח התוכן האיכותי מראות כיצד צה"ל מפעיל אלמנטים של פופ כדי לבצע סוגים שונים של מיליטריזם, כלומר מיליטריזם חיוני, מיליטריזם שנוי במחלוקת ונורמליזציה של מיליטריזם. יתרה מזאת, נימת הקול המיוחדת שנקבעה על ידי הישגותם של אלמנטים פופיים מסייעת לדיאלוג עם שחקנים בינלאומיים אחרים, ומגבשת קיטובים מסורתיים. עם זאת, לא כל האירועים יכולים להיות מועברים על ידי נרטיבים מהפופ: בעוד עימותים וייצוג עצמי מוצגים לעתים קרובות באמצעות אלמנטים של תרבות הפופ, דיווחים על נושאי אבטחה מסורתיים נשארים מעוגנים לנרטיב המבוסס על התראות חירום או מאפיינים רגשיים.

[קישור למאמר](#)



עפר שלח (2022). **מודל השירות הרב ממדי: הצעה לשינוי מבנה כוח האדם בצה"ל.** מזכר 223, INSS.

לטענת מחבר המאמר, המרכיבים השונים של כוח האדם בצה"ל — שירות החובה, הקבע והמילואים — עומדים בשנים האחרונות בפני שורה של אתגרים המתלכדים לכדי סכנת משבר של ממש. אתגרים אלה נובעים בחלקם מגורמים שמחוץ לשליטתו של הצבא: השתנות החברה הישראלית, המבנה הדמוגרפי שלה וערכיה ועוד וכן אתגרים נוספים הנובעים מן הקושי של ארגון גדול. כותב המאמר מאמין שמודל כוח האדם בצה"ל צריך לעבור שינוי והתאמה מהקצה אל הקצה, מהגיוס ושירות החובה ועד מבנה כוח המילואים ומודל שירות הקבע. אחרת אנו עלולים להגיע אל מה שחלק מקציני צה"ל הבכירים מנבאים כבלתי נמנע: גלישה בלתי מבוקרת אל התרסקות מודל צבא העם ומעבר למודל של צבא שכירים מתנדבים ("צבא מקצועי") שספק אם ייתן מענה מיטבי לצורכי הביטחון של ישראל, ועלולות להיות לו השלכות חברתיות לא רצויות. המחקר מציג את ניתוח המצב הנוכחי וגורמיו, מפרט את הפרמטרים לשינוי בכל צורות השירות וגוזר מהם הצעה לעיצוב שינויים נדרשים בכל אחת מהן.

[קישור למאמר](#)



Kalla, C., Goltser-Dubner, T., Ben-Yehuda, A., Lotan, A., Itzhar, N., Mirman, A., ... & Canetti, L. (2022). **Childhood adversity impact on elite army cadets coping with combat training stress.** *International Journal of Stress Management*.

חוויות ילדות שליליות (ACE) מקדמות תחלואה רפואית ופסיכיאטרית ותגובתיות בלתי מסתגלת ללחץ לאורך החיים. כדי לחקור את ההשפעה של ACE על צוערים בצבא העוברים תנאי אימונים מלחיצים, קבוצה של צוערים בריאים ביחידה מובחרת של צבא ההגנה לישראל נבדקה באמצעות שאלון טראומה בילדות (CTQ) לחשיפה למצוקות בילדות. שתי תת-קבוצות של מקרים קיצוניים בעלות ציונים גבוהים (תת-קבוצת ילדות [CA], $n = 43$) או ציוני אפס (תת-קבוצה של מצוקה שאינה בילדות [NCA], $n = 43$), הוערכו עוד לפני, ובאמצע שבוע אימונים שבו חוו רמת אינטנסיביות גבוהה בסימולציית לחימה. חשיפה ל-CA גורמת לשינויים משמעותיים ארוכי טווח בפיתוח חרדה, תסמיני דיכאון ותפקוד מנהלים, כמו גם תגובתיות ללחץ. חיים עם ערנות מוגברת מתמדת עשוי להיות מגן או לגרום לעליות סימפטומטיות כאשר מתמודדים עם מתח חיצוני.

[קישור למאמר](#)



Iversen, Z. A., Almagor Tikotzki, M., & Kurman, J. (2022). **Psychological resilience: Predictors and measurement among Israel defense force combat officer candidates.** *Military Psychology*, 1-14.

מטרת המחקר הנוכחי הייתה לפתח כלי שיסייע לאתר חוסן בקרב קצינים קרביים שיהווה חלק מסוללת המבחנים במרכז לבחירת קצינים של צה"ל (OSC). כותבי המאמר חקרו את המבנה הבסיסי של החוסן במספר מגוון של מנבאי חוסן. בניסוי היו 1,533 משתתפים, מועמדים ב-OSC של צה"ל. באמצעות ניתוח גורמים, 159 פריטים מ-13 סולמות חוסן נפרדים שוכללו לסולם חוסן פסיכולוגי יחיד בן 18 פריטים. הסולם החדש שם דגש על מסוגלות עצמית, כשירות ותפיסה עצמית חיובית כוללת. הסולם החדש מותאם במיוחד לקצינים קרביים צבאיים. כמו כן, הוכח תוקף ניבוי מול הערכות פיקוד ועמיתים מבית הספר להכשרת קצינים בצה"ל (OTS). נמצאו מתאמים חיוביים בינוניים עד חזקים בין סולם החוסן לבין חמשת הממדים הגדולים של מוחצנות ומצפוניות, כמו גם מתאם שלילי בינוני עם נזירות. נמצאו מתאמים נמוכים אך מובהקים בין מדד החוסן לבין הערכות פסיכולוגיות של התאמה מקצועית של קצין קרבי. נמצא כי ציוני סולם החוסן מנבאים הערכות מפקדי OTS, אך לא הערכות עמיתים OTS, מעבר לציוני OSC סטנדרטיים בעת בקרה על משתנים דמוגרפיים. במאמר, מודגשת החשיבות התיאורטית של הממצאים וכן השלכות על בחירת קצינים צבאיים.

[קישור למאמר](#)

תרבות, כוח אדם ומשאבי אנוש

Stern, N., Ben-Shalom, U., Lebel, U., & Ben-Hador, B. (2022). "The Chain of Hebrew Soldiers": Reconsidering "Religionization" within an IDF Bible Seminar. *Israel Studies Review*, 37(2), 133-158.

מאמר זה מציג ניתוח אתנוגרפי של המתחים בנושאי חינוך ודת שעלו לדיון במהלך סמינר בן חמישה ימים שהתקיים ע"י יחידת זהות ותודעה יהודית של צבא ההגנה לישראל. כותבי המאמר טוענים שלמרות ההתמקדות הרשמית בהתמקצעות כפרמטר פדגוגי במהלך הסמינר, משתתפי הסמינר הגיבו לנרטיבים מקראיים בדרך אישית ושל שיח פרטני. על ידי התמקדות בפער הזה, כותבי המאמר מדגישים את המגבלות שאיתם מתמודדים גופים מוסדיים גדולים (ממשלתיים או אזרחיים) כאשר הם מנסים לעצב עמדות דתיות כשיח בזירה הציבורית הישראלית. בחינת האופן שבו משתתפי הסמינר מפרשים נרטיבים תנ"כיים יכולה לאפשר לחוקרים להציג תיאור יותר מדויק ונכון של באופן בו דת ו"דתיות" מתפקדות בצה"ל.

[קישור למאמר](#)



Greenbaum, E., Barayev, E., Shpitzer, S., Heller, D., Nahum, Y., Livny, E., ... & Bahar, I. (2022). Post-refractive surgery of Israeli Defense Forces recruits in 2005–2018—prevalence, combat unit drop-out rates and utilization of eye-care services. *Eye*, 1-5.

מטרת המאמר היא להעריך את מספר המתגייסים לשירות צבאי בצבא ההגנה לישראל (צה"ל) שעברו ניתוח שבירה לפני הגיוס ולבחון האם ההליך השפיע על יכולתם לבצע אימוני לחימה.

[קישור למאמר](#)



Nitzan, I., Akavian, I., Adar, O., Rittblat, M., Tomer, G., Shmueli, O., ... & Talmy, T. (2022). Acceptance of Seasonal Influenza Vaccine Following COVID-19 Vaccination: A Survey among Israel Defense Forces Soldiers. *Behavioral Medicine*, 1-8.

איסוף המידע לגבי התרומה של השקת חיסוני COVID-19 לקליטה בעולם האמיתי של חיסון נגד שפעת עדיין לא ברורה. מחקר רוחבי זה, המבוסס על סקר רוחב בקרב חיילי צבא ההגנה לישראל (צה"ל) נועד להעריך את ההשפעה של מגיפת COVID-19 ובמיוחד, ספיגה קודמת של חיסוני COVID-19, על הכוונה לחסן נגד שפעת במהלך עונת 2021-2022. המשתתפים השתתפו בסקר מקוון העוסק בהיסטוריה של חיסונים והעדפות נוכחיות הקשורות לחיסון. הסקר נמסר לפני תחילת מבצע החיסון השנתי של צה"ל נגד שפעת. בסך הכל, חולקו 825 הזמנות להשתתף בסקר ושיעור ההיענות הכולל עמד על 78.5%. מבין 648 המשתתפים שהשיבו (61.6% גברים), גיל חציוני של 20 שנים), 51.9% היו מוכנים לקבל את חיסון השפעת הקרוב.

גורמים הקשורים לחוסר רצון לחיסון כללו מגדר (בעיקר נשים) אי קבלה של חיסון השפעת של העונה הקודמת, אי אבחנה קודמת של COVID-19 וירידה בהשפעה של חיסוני COVID-19. מבין המשתתפים שאינם מתכוונים לקבל חיסון נגד שפעת, 50.3% ציינו שהם בריאים ואין להם צורך בחיסון ו-36.2% ציינו שקיבלו יותר מדי חיסונים במהלך השנה הקודמת. תוצאות מחקר זה עשויות להצביע על כך ששיעורי חיסוני השפעת בעידן שלאחר חיסוני ה-COVID-19 עשויים להיות מופחתים עקב תופעת "ריווי חיסונים" הנתפסת, עקב צפיפות מתן החיסונים נגד COVID-19. התערבויות עתידיות כגון קמפינים הקשורים למיקסום החיסונים נגד שפעת צריכות להתייחס למה שנלמד ממנות חוזרות של מתן חיסון ל-COVID-19.

[קישור למאמר](#)



Barak, E. (2022). **When Israel Struck Syria's Reactor: What Really Happened. *Middle East Quarterly*.**

כאשר כותב המאמר מתאר את הצטרפותו לממשלת אהוד אולמרט ב-18 ביוני 2007, כשר הביטחון, עברו כמעט שלושה חודשים מאז החל תכנון השמדת הכור הסורי בדיר א-זור (בסוף מרץ). כותב המאמר טוען שהיה מודע לפעילות הזו, לאחר שעודכן בסוף אפריל על קיומו של הכור על ידי אולמרט, ראש המוסד מאיר דגן וראש המודיעין עמוס ידלין בצה"ל. כשנשאל לדעתו מה צריך לעשות, תשובתו הייתה: "חייבים להרוס את זה". הנושא הזה היווה את הסיבה להתעקשותו להיכנס למשרד הביטחון בהקדם האפשרי. הנחתו הייתה שצבא ההגנה לישראל (צה"ל) נמצא עמוק בהכנות לביצוע מבצע, והוא האמין שיוכל לתרום להצלחת המבצע.

[קישור למאמר](#)



Maya Nitecki, M. D., & Noam Fink, M. D (2022). **Lessons from Outbreaks of COVID-19 at Israeli Military Bases, Vol 24, IMAJ.**

כדי לצמצם את התפשטות מחלת נגיף הקורונה 2019 (COVID-19), הנחיות לאומיות, בהתאם לרשויות הבריאות הבינלאומיות, קבעו 14 ימי הסגר על כל מגע קרוב של חולה COVID-19 שאושר. למרות שהיתרונות הבריאותיים ברורים, ההשלכות הן עמוקות, במיוחד עבור ארגונים הנדרשים לשמור על מוכנות מבצעית.

[קישור למאמר](#)

רשימת מקורות

הכט, עידו וברלוביץ', איל (2022). המערכה היבשתית במלחמה באוקראינה, מרכז דדו.

טירה רון (2022). מפקדת חיל האוויר, עדכן אסטרטגי - ביקורות ספרים, כרך 25, גיליון 2, יולי 2022.

מתניה אביתר, (2022). האבולוציה של שירות החובה בישראל: מבניין המיליציה לעמוד התווך של העליונות הצבאית-הטכנולוגית. עדכן אסטרטגי - במה מחקרית, כרך 25, גיליון 2022.

ריזה, גיל (2022). דפוסי הפעלתם של סוכני מודיעין בישראל על ידי חיזבאללה, עדכן אסטרטגי, כרך 25, גיליון 2.

שלח עפר (2022). מודל השירות הרב ממדי: הצעה לשינוי מבנה כוח האדם בצה"ל. מזכר 223, INSS.

Barak, E. (2022). When Israel Struck Syria's Reactor: What Really Happened. *Middle East Quarterly*.

Ben-Shalom, U., Babis, D., Sabar, G., Friedlander, A. L., & Berger, C. (2022). Experiences, Identity, and Adaptation Among Children of Migrant Laborers in Compulsory Military Service in the Israel Defense Forces. *Journal of International Migration and Integration*, 1-19.

Behind Mandatory Service in Israel: From the Rationale of the Militia to the Rationale of Military-Technological Superiority, *Strategic Assessment - A Multidisciplinary Journal on National Security*, Volume 25, No. 2, July 2022

Kalla, C., Goltser-Dubner, T., Ben-Yehuda, A., Lotan, A., Itzhar, N., Mirman, A., ... & Canetti, L. (2022). Childhood adversity impact on elite army cadets coping with combat training stress. *International Journal of Stress Management*.

Greenbaum, E., Barayev, E., Shpitzer, S., Heller, D., Nahum, Y., Livny, E., ... & Bahar, I. (2022). **Post-refractive surgery of Israeli Defense Forces recruits in 2005–2018—prevalence, combat unit drop-out rates and utilization of eye-care services.** *Eye*, *1-5*.

Iversen, Z. A., Almagor Tikotzki, M., & Kurman, J. (2022). **Psychological resilience: Predictors and measurement among Israel defense force combat officer candidates.** *Military Psychology*, 1-14.

Leshnick, A. (2022). **Media and Uncertainty| In One Hand, a Camera, and in the Other, a Gun: State Adoption of Visual Activist Strategies for Narrative Legitimacy.** *International Journal of Communication*, *16*, 13.

Massa, A. (2022). **Pop Wars. Popular Culture, Online Platforms, and the Representation of International Issues: The IDF Case.** *Mediascapes journal*, *19*(1), 128-141.

Nitzan, Itay., Akavian, I., Adar, O., Rittblat, M., Tomer, G., Shmueli, O., ... & Talmy, T. (2022). **Acceptance of Seasonal Influenza Vaccine Following COVID-19 Vaccination: A Survey among Israel Defense Forces Soldiers.** *Behavioral Medicine*, 1-8.

Nitecki Maya, M. D., & Noam Fink, M. D (2022). **Lessons from Outbreaks of COVID-19 at Israeli Military Bases,** *Vol 24, IMAJ*. Yakobi, M., Dekel, R., Yavnai, N., Ben Yehuda, A., & Shelef, L. (2022). **Contributing Factors to Israeli Soldiers' Adaptation to Military Noncombat Positions.** *Military Medicine*.

Schneider, M., Werner, S., Yavnai, N., Ben Yehuda, A., & Shelef, L. (2022). **Israeli soldiers' intentions and actions toward seeking mental health help: Barriers and facilitators.** *Journal of Clinical Psychology*.

Shahar Sigalit, Limor Sagi, Yuval Tsur & Uzi Ben-Shalom (2022). **Israeli Border Police Commanders' Perspectives on Leading Ad Hoc Teams during Routine and Emergency Operations.** *Journal of Political & Military Sociology*, *Vol. 49, No. 1: 39–57*.

Sorkin Alex, M. D., Roy Nadler, M. D., Guy Avital, M. D., MA, T. B. M. M., & Lidar Fridrich, M. D. **Trends in Prehospital Pain Management: Two Decades of Point-of-Injury Care.**



Stern, N., Ben-Shalom, U., Lebel, U., & Ben-Hador, B. (2022). **“The Chain of Hebrew Soldiers”: Reconsidering “Religionization” within an IDF Bible Seminar.** *Israel Studies Review*, 37(2), 133-158.

Yair, G., & Aviram, O. (2022). **The structured frustration of cultural aspirations: selection to elite military units, symbolic violence, and trauma.** *British Journal of Sociology of Education*, 1-17.